

Haapsalu-Lihula-Virtsu 70km

Haapsalu-Laiküla maantee 10km asub **Ridala**. Paksude kivimüüride ja kitsaste akendega **Ridala Maarja-Magdaleena kirik** on Eesti üks vanimaid ja huvitavamaid sakraalehitisi 13. sajandist. Tähelepanuväärsed on kooriruumi freskod, puugravüürid, keskaegne altar ja kirikaiaas olevad trapetsikujulised hauatähised. Kui aeg ei kiirusta tagant, soovite ujuda või on öömaja soov, siis võiks külastada ka rannikul **Topu, Tooraku ja Kiviküla**, Ridala ja Haapsalu vahel on võimalik mängida golfi **Haapsalu Golfiväljakul**. Ridalast edasi väheke pärast Parila asulat juhatab teid teeviit Matsalu lahe põhjakaldale **Puisesse ja Kiidevasse**, need kohad jäävad suurest Haapsalu-Laiküla maanteest 10-12km kaugusele. See kant on huvitav loodus- ja linnuvaatlussõpradele, teel sinna möödute imeilusast **Altmõisa külalistemajast ja Põgari rannast**, mis on üks linnurikkamaid paiku sealkandis. **Puise poolsaare** tipust avaneb imeline vaade merele, **Jugasaare sadamas ja Kiideva külas** on vaatlusplatvormid. Kiideva on Läänemaal üks vähestest kaluriküladest, Puise ja Kiidevat ühendab matkarada. Tagasi suurel teel olles on varsti loodusehuvilistel veel üks võimalus keerata Haeska suunas, kuhu on umbes 5 km. Ligi 10m kõrgusest **Haeska vaatlustornist** avaneb vaade madalale lahele ja lagedatele rannaniitudele. Seda vaatlustorni peetakse Põhja-Euroopa parimaks vaatlustorniks.

Taas olles tagasi suurel maanteel, juhatab teeviit üsna varsti Martna suunas, kus asuvas **Püha Martini kirikus** olevate vappepitaafide kogu on suuruse poolest Tallinna toomkiriku ja Niguliste kiriku järel kolmas. Martna keskusest viie kilomeetri kaugusel asub varaklassitsistlik **Suure-Lähtru mõis**. Mõisahooned on aastast 1775, praegu on mõis eravalduses, suvehooajal on seal avatud muuseum, korraldatakse kontserte ja vastuvõtte. Jõudes välja Risti-Virtsu maanteele ja hoides suunda Lihula poole, jõuate Läänemaa suurima, 112 km pikkuse **Kasari jõeni**. Kasari luht on Põhja-Euroopa suurim lageluht ja kevadise suurvee ajal on kogu luht tulvavetega üleujutatud. Tänapäeval sõidetakse üle Kasari uue silla, aga uue silla kõrval on restaureeritud **Kasari jõe vana sild**, mis oli oma valmimisajal, 1904 aastal, maailma pikim raudbetoonist sild (308m pikk ja 7 m lai).

Enne Lihulat suunab teeviit meid Penijõe, sinna on 3 km ja seal asub **Matsalu Rahvusparki keskus**. Rahvuspark on eelkõige tähtis lindude pesitsus-, sulgimis- ja rändepeatuspaik. Keskus asub renoveeritud **Penijõe mõisas**, kus on ka muuseum ja võimalus vaadata slaidiprogramme ja videofilmi. Parim aeg Matsalu külastamiseks on kevadine ja sügisene lindude rändeperiood. Külastajatele on rahvusparkiga tutvumiseks rajatud vaatetornid ja matkaradad: **Kloostri, Penijõe ja Keemu tornidest** avaneb vaade Kasari jõe luhtadele, roostikule, rannaniitudele ja Matsalu lahele, kõrgeim torn 21 m on **Suitsu vaatetorn**. Loodusega saab sõbraks **Penijõe, Salevere Salumäe, Suitsu, Näarikivide ja Keemu matkaradadel**.

Tagasi Virtsu maanteel olles hakkab varsti paistma **Lihula linn**. 1211 aastal määras Riia peapiiskop Albert Lihula Eestimaa piiskopkonna keskuseks. Muinaseestlaste keskus asus **Lihula linnusemäel**, eestlaste linnus põles aga maha ja sinna asemele ehitati 1238 aastal kivilinnus. Liivi sõja ajal olid linnuse omanikeks nii taanlased, rootslased, sakslased kui ka venelased, hetkel on säilinud vaid varemes linnusemüürid. **Lihula mõis** rajati 13. sajandil, seal asub **muuseum** linna ja selle lähiümbruse ajaloost ning **turismiinfopunkt**. Lihula peatänava ääres väärib vaatamist ka **Elisabethi kirik** ja endine **Jaani kõrts**.

Lihula linnast peamaanteed mööda edasi Virtsu poole sõites jõuame **Karuse kirikuni**, mis pärineb 13 sajandist ja on ehitatud ilma tornita kindluskirikuna. Sisustuses väärib vaatamist gotlandi tüüpi ristimiskivi. Soovi korral võib Karuselt teha ka väikese põike mõlemale poole põhimaanteed. Vatla poole keerates, on Linnuse küla seljakul **Vatla maalinn** ja Vatla keskuses mõisaansambel. Huvitav on see, et **Vatla mõisahooned** on ovaalne, kõvera hoone ühest nurgast teist ei näe. Vatla lähedal asub ka **Tuhu raba**. Rabale on ehitatud vaatetorn ja väike matkarada, kus saab tutvuda kõigi soo arengujärgkudega.

Teisel poole põhimaanteed juhatavad viidad varsti **Salevere Salumäele**, mis on umbes 20m üle merepinna ulatuv seljandik ja järsk paesein. Salumäel on liigirikas taimestik, samuti võib seal kohata üsna haruldast viinamäetigu, pangalõheded talvituvad nastikud, rästikud ja vaskussid. Saleveres on ka 1, 5km pikkune matkarada.

Põhimaanteel tagasi olles jääb teel ühele poole **Hanila küla koos kiriku ja muuseumiga** ja teisele poole Kõmsi vene õigeusu kirik ja selle lähedal üle 2000 aasta vanused **Kõmsi tarandkalmed**. Kalme jäeti maha ilmselt ajaarvamise vahetamise paiku, üks kalmetest on pärast läbiuurimisi lahti jäetud.

Virtsu asulasse sisse sõites jõuame lõpuks Virtsu sadamasse, mille kaudu käib praamiühendus Saaremaaga. **Virtsu oli algselt saar, millest viimase 150 aastaga on maantee rajamise tõttu saanud poolsaar.**